

Kalastuksen olosuhdekatsaus 2016

Jari Setälä, Hannu Harjunpää, Mikko Jaukkuri, Esa Lehtonen, Annica Långnabba, Juhani Mellanoura, Jari Niukko, Tapio Keskinen, Pekka Salmi, Kaija Saarni

Luonnonvarakeskus (Luke)
2017

Rahoitus

Kalastuksen olosuhdekatsauksen laatiminen on rahoitettu osittain Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) avustuksella. Katsaus tuottaa tietoa EMKR:n Suomen toimintaohjelman arviointia ja ennakointia varten

Sisältö

Kalastuksen olosuhdekatsaus 2016 (s 1) ➡

Rahoitus (s. 2) ➡

Sisältö (s. 3) ➡

Saalis (s. 4-8) ➡

Avomerisaalis ennätysellinen
Rannikkokalastajien saalis väheni edelleen
Silakan hinta ennallaan – useimpien muiden lajien hinnat nousivat
Sisävesisaaliista puolet muikkua

Sääolosuhteet (s. 9-15) ➡

Etelärannikolla vain sisälahdet jäässä
Viime talvet poikkeuksellisen vähäjäiset
Talvikalastusmahdollisuudet vähenemässä
Etelässä vedet keväällä normaalia lämpimämmät
Normaali kesä, vaihteleva syksy ja lämmin alkutalvi
Myrskyjä kesällä ja loppuvuodesta

Kalastajien näkemyksiä (s.16-20) ➡

Henkilökohtaiset haastattelut
Kalastajilta ajankohtaista tietoa
Merikalastajat arvioivat tulokseen vaikuttaneita tekijöitä
Sisävesikalastajat arvioivat tulokseen vaikuttaneita tekijöitä

Luonnonolosuhteiden vaikutus kalastukseen (s. 21-29) ➡

Kilohailikiintiön pienuus vaikeutti silakankalastusta
Suomenlahden suomukalat hukassa

Saaristomerellä hylkeitä ja epäsuotuisia tuulia
Selkämeren lohisaalis jälleen pieni
Merenkurkussa hylkeet ja merimetsot riesana
Perämerellä hyvin karisiikaa
Sisävesillä vaihtelevat muikkukannat
Sisämaassakin merimetsoja

Taloudelliset tekijät (s. 30-34) ➡

Silakan keskihinta edellisvuoden tasolla
Suomukalojen kysyntä edelleen kasvussa
Polttoaineen hinta kääntyi nousuun
Ei merkittäviä kustannusmuutoksia

Yhteiskunnalliset tekijät (s. 35-42) ➡

Vaihdettavien kiintiöiden tulo puhuttaa
Lainsäädäntö ei tue kaupallisia kalastajia
Kalastuksen taloudellinen tuki vähenee
Kalastuksen siirtyminen lähemmäs rantaa luo ongelmia
Kehittämissivioita kaivataan
Sisävesikalastajat tyytyväisempiä
Kalastajien välinen yhteistyö tiivistynyt

Tulevaisuuden uhat ja mahdollisuudet (s. 43-47) ➡

Toimintaympäristössä paljon epävarmuuksia
Julkisuuskuvassa parannettavaa
Markkinoilla paljon mahdollisuuksia
Yhteiskunnan tukea kaivataan

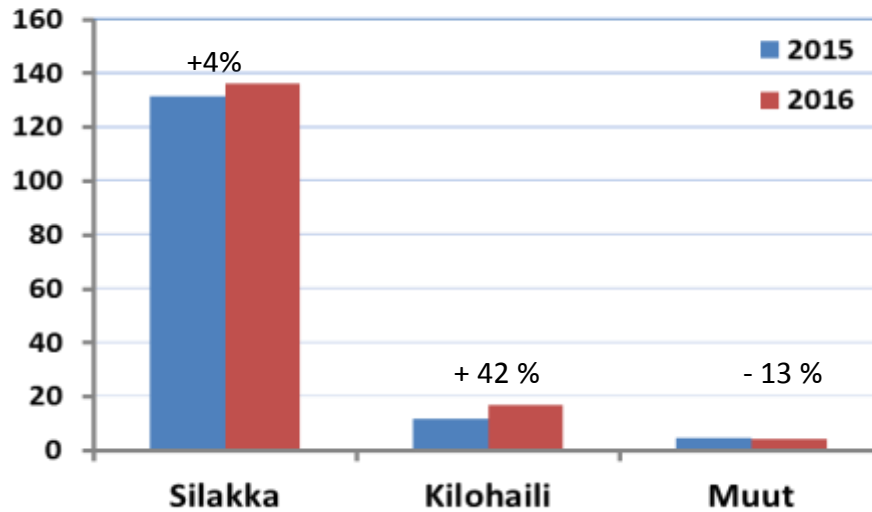
Lähteet (s. 48) ➡

Lisätietoa (s.49) ➡

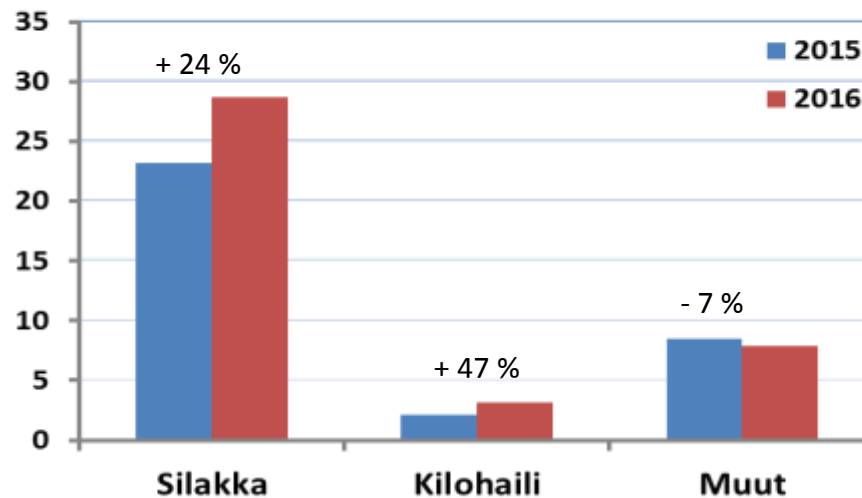
Saalis

Avomerisaalis ennätysellinen

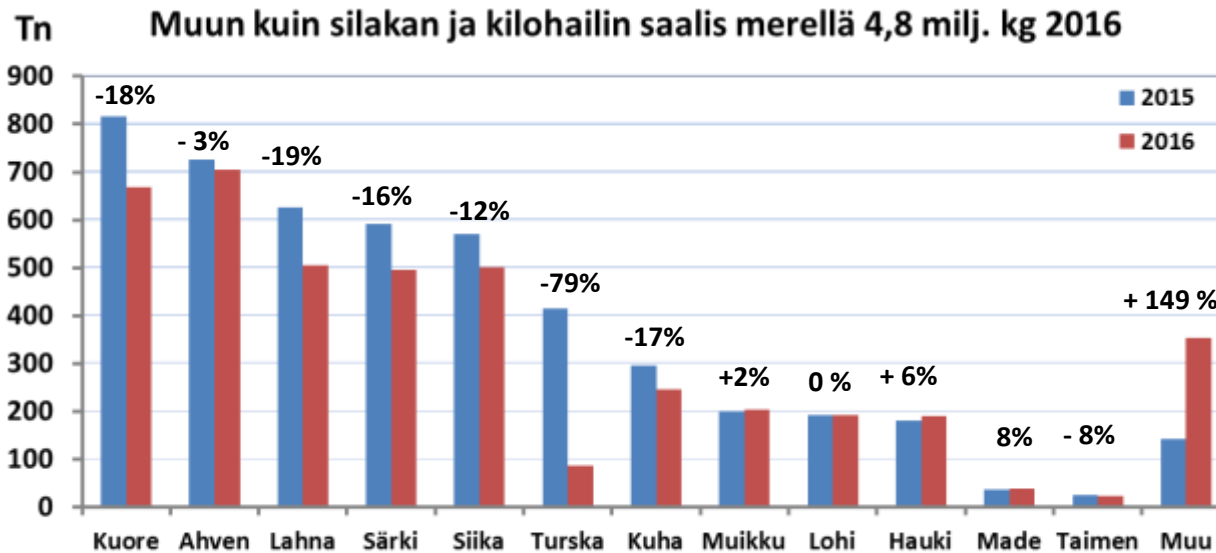
157 Milj. kg 2016

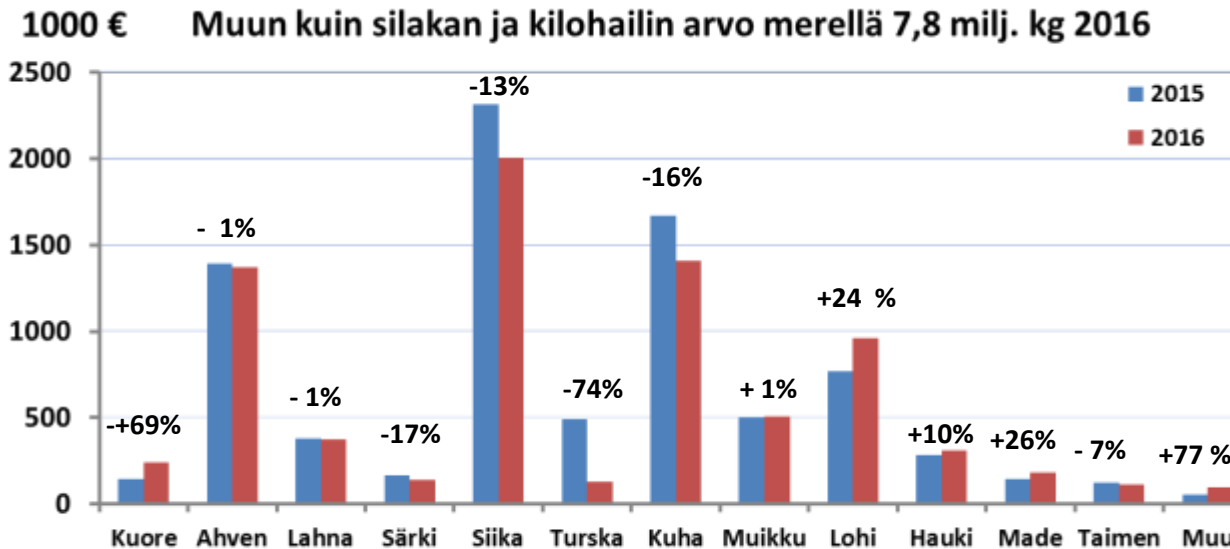
40 Milj. € 2016

Rannikkokalastajien saalis väheni edelleen

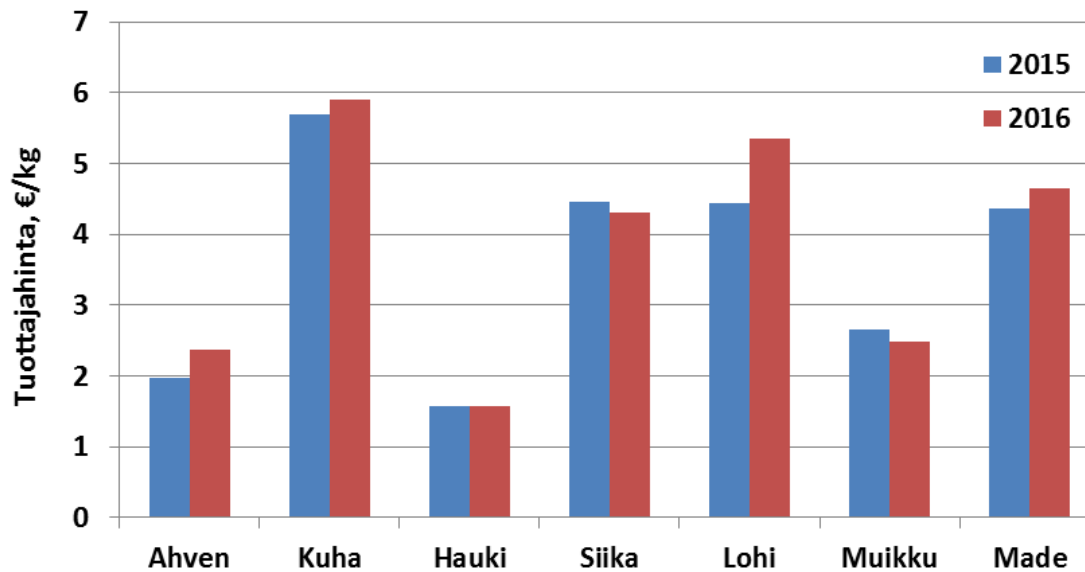
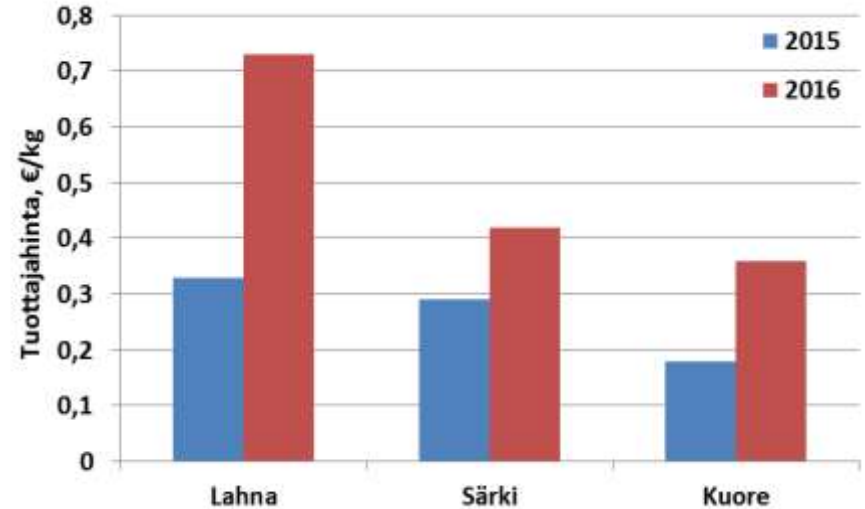
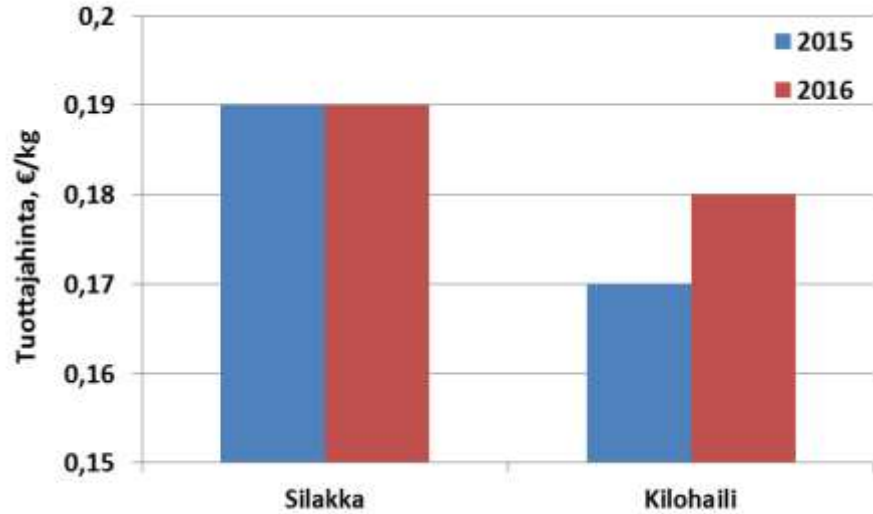

**Saalis hupeni
13 %**

**Saaliin arvo
väheni 7 %**

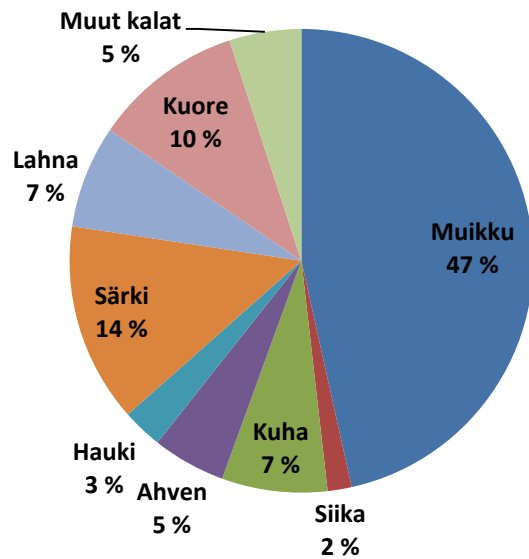
Silakan hinta ennallaan - useimpien muiden lajien hinnat nousivat

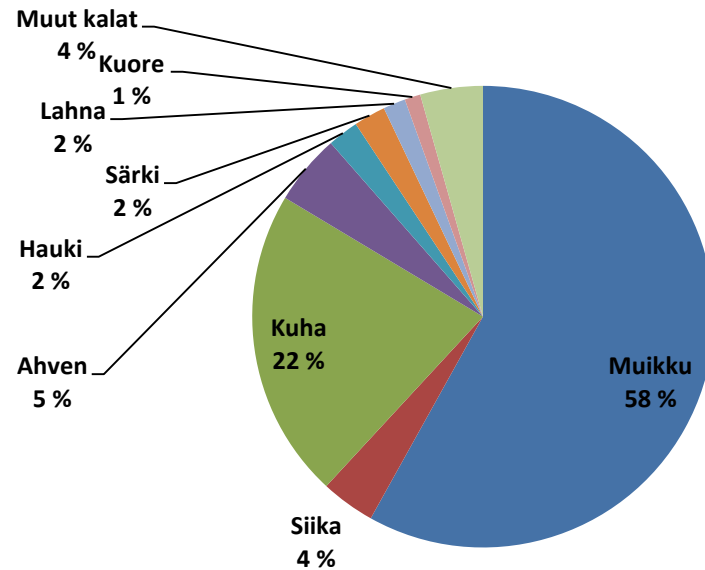
Sisävesisaaliista puolet muikkua

Vuosi 2014

6 Milj. kg

11,3 Milj. €

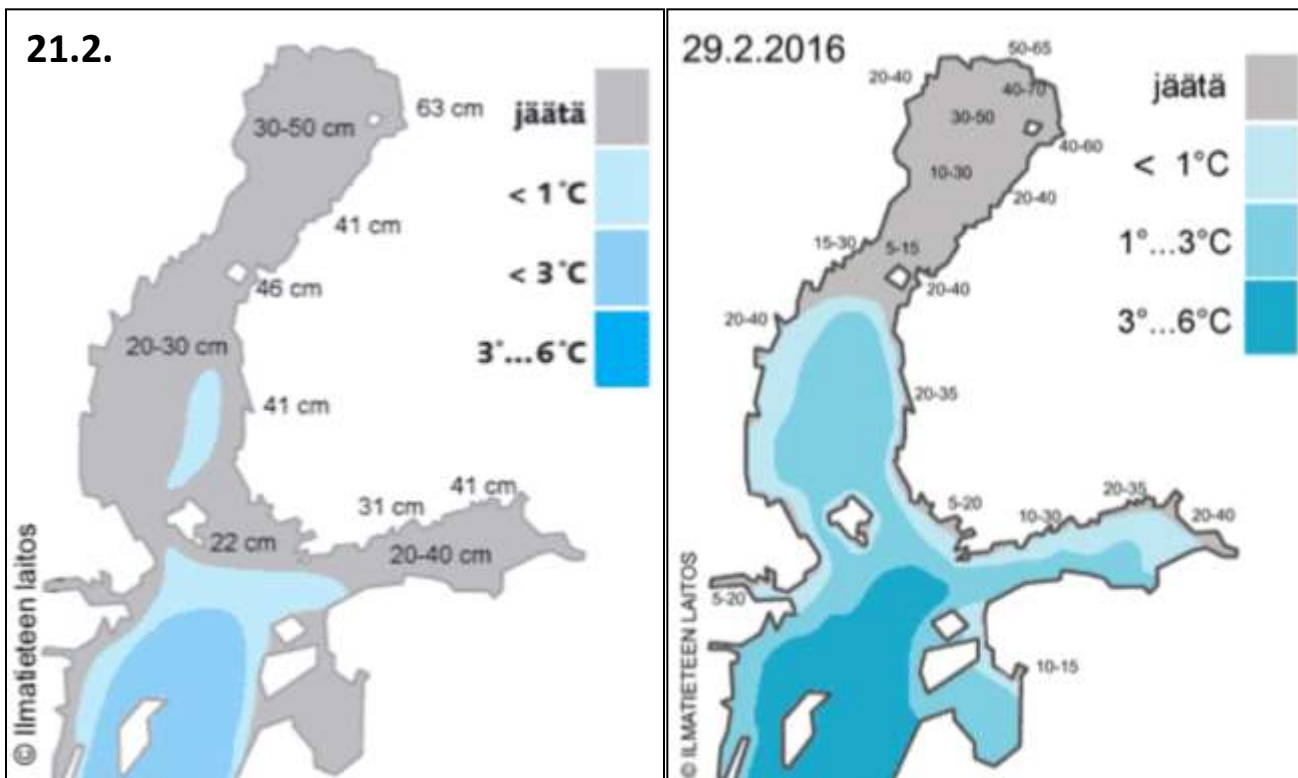
Sääolosuhteet

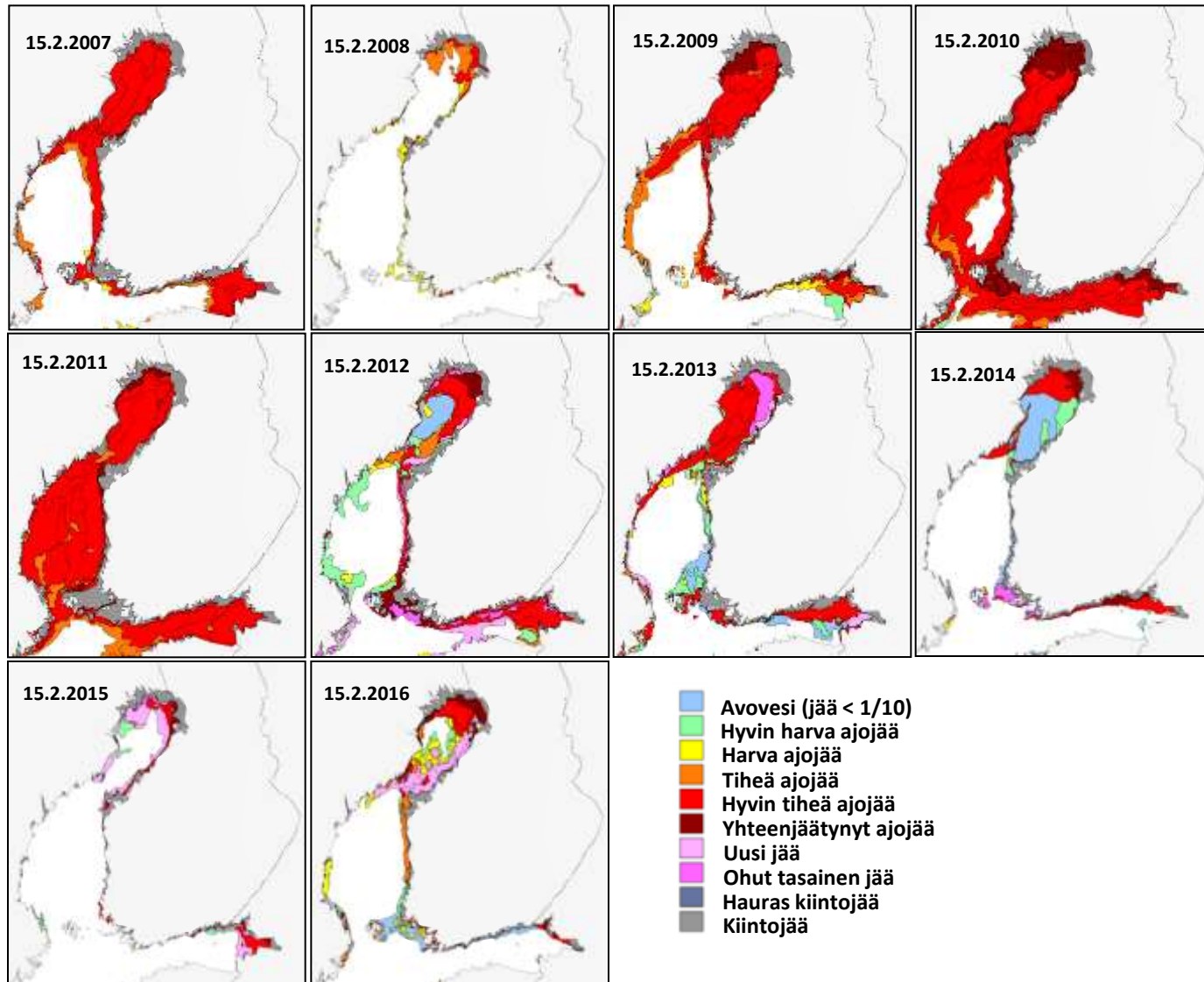
Etelärannikolla vain sisälahdet jäässä

Keskimäärin 1965-1986

2016

Viime talvet poikkeuksellisen vähäjäiset

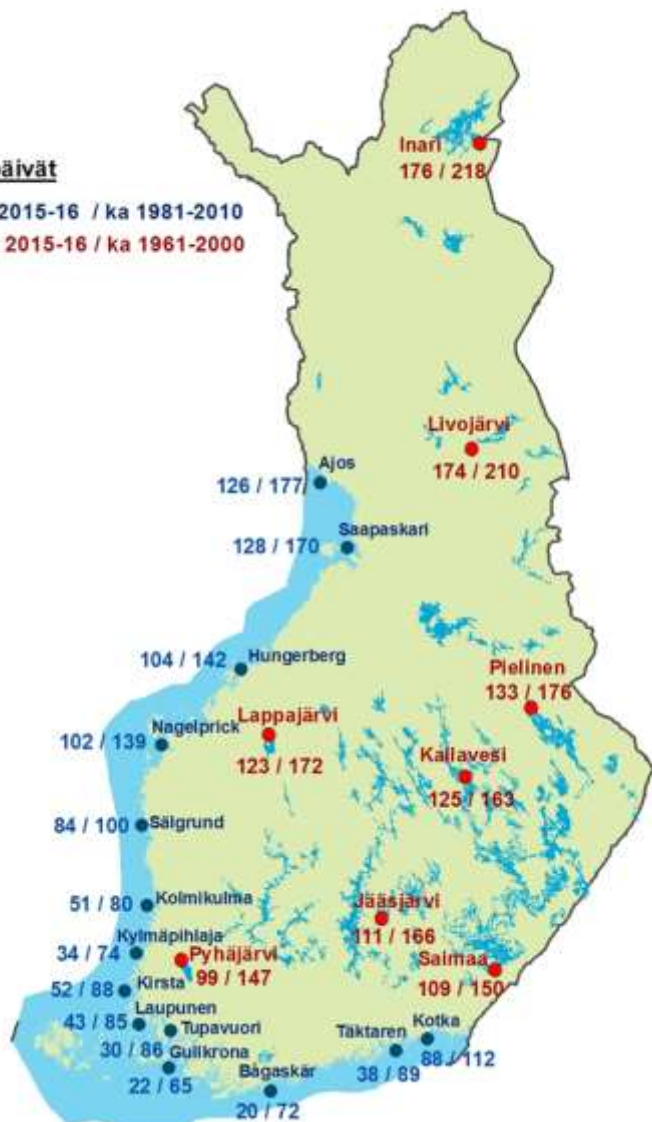

Talvikalastusmahdollisuudet vähenemässä

Jääpäivät

Meri: 2015-16 / ka 1981-2010

Järvi: 2015-16 / ka 1961-2000

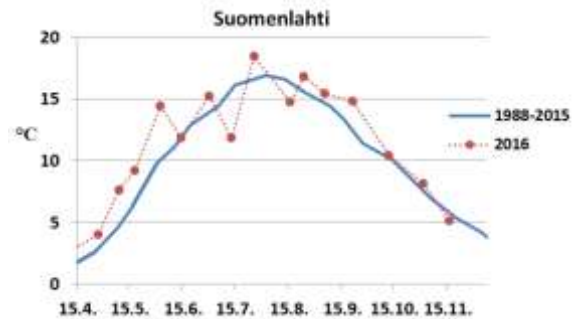
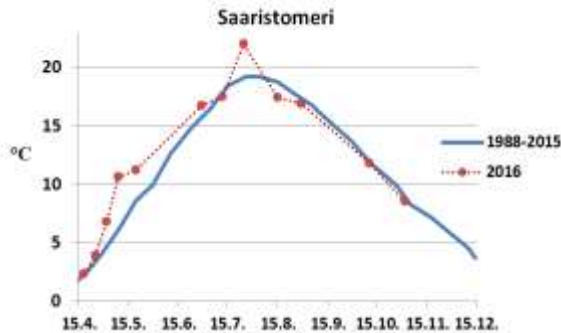
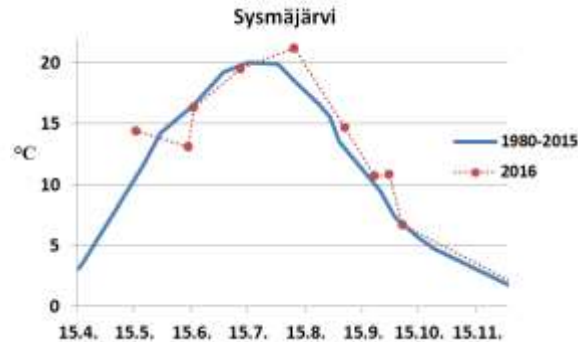
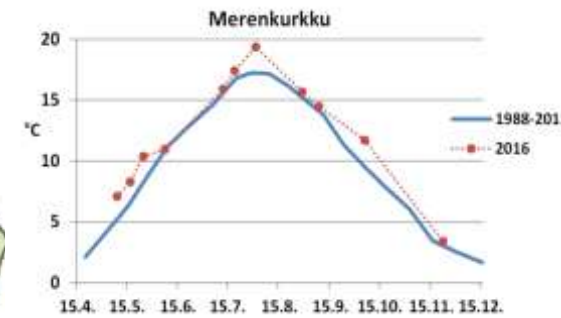
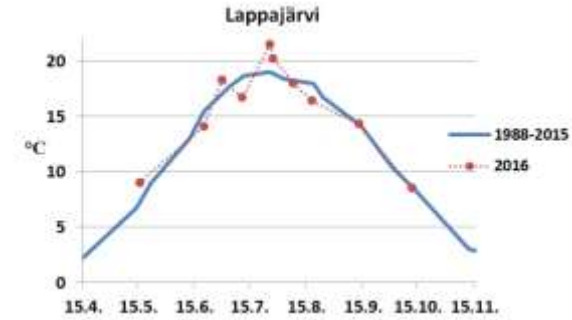
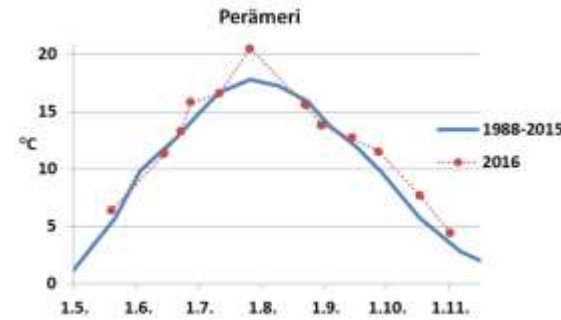
Jääpeitteen pysyvyys

Merialue	Pysyvä jääpeite tulee		Pysyvä jääpeite päättyy		Kaikkien jääpäivien ero 2015/2016 - ka 1981-2010
	1981-2010	2015/16	1981-2010	2015/16	
Ajos	24.11.	14.12.	28.4.	8.5.	-51
Saapaskari	27.11.	14.12.	29.4.	6.5.	-42
Hungerberg	16.12.	29.12.	12.4.	24.4.	-38
Nagelprick	13.12.	31.12.	2.4.	23.4.	-37
Sälgrund	5.1.	7.1.	28.3.	2.4.	-16
Kolmikulma	12.1.	10.1.	29.1.	24.3.	-29
Kylmäpihlaja	16.1.	15.1.	24.1.	24.3.	-40
Kirsta	9.1.	8.1.	16.2.	2.4.	-36
Laupunen	17.1.	15.1.	18.2.	5.4.	-42
Tupavuori	10.1.	7.1.	29.1.	30.3.	-56
Gullkrona	25.1.	17.1.	29.1.	2.4.	-43
Bågaskär	21.1.	15.1.	26.1.	30.3.	-52
Täktaren	10.1.	9.1.	1.2.	3.4.	-51
Kotka, sisäsatama	28.12.	5.1.	30.3.	7.4.	-24

Järvet	Näköpiiri jäässä		Jään katoaminen näköpiiristä		Jääpeitepäivien ero 2015/2016 - ka 1961-2000	Näköpiiri jäässä 2016
	1961-2000	2015/16	1961-2000	2015/16		
Inari	17.10.	20.11.	14.5.	30.5.	-42	5.11.
Livojärvi	27.10.	20.11.	12.5.	27.5.	-36	10.11.
Lappajärvi	18.11.	29.12.	30.4.	11.5.	-49	5.11.
Pielinen	20.11.	24.12.	5.5.	16.5.	-43	6.12.
Kallavesi	30.11.	30.12.	3.5.	13.5.	-38	5.12.
Pyhäjärvi	1.12.	4.1.	12.4.	30.4.	-48	13.11.
Jääsjärvi	17.11.	29.12.	18.4.	4.5.	-55	7.11.
Saimaa	30.11.	30.12.	17.4.	30.4.	-41	10.12.

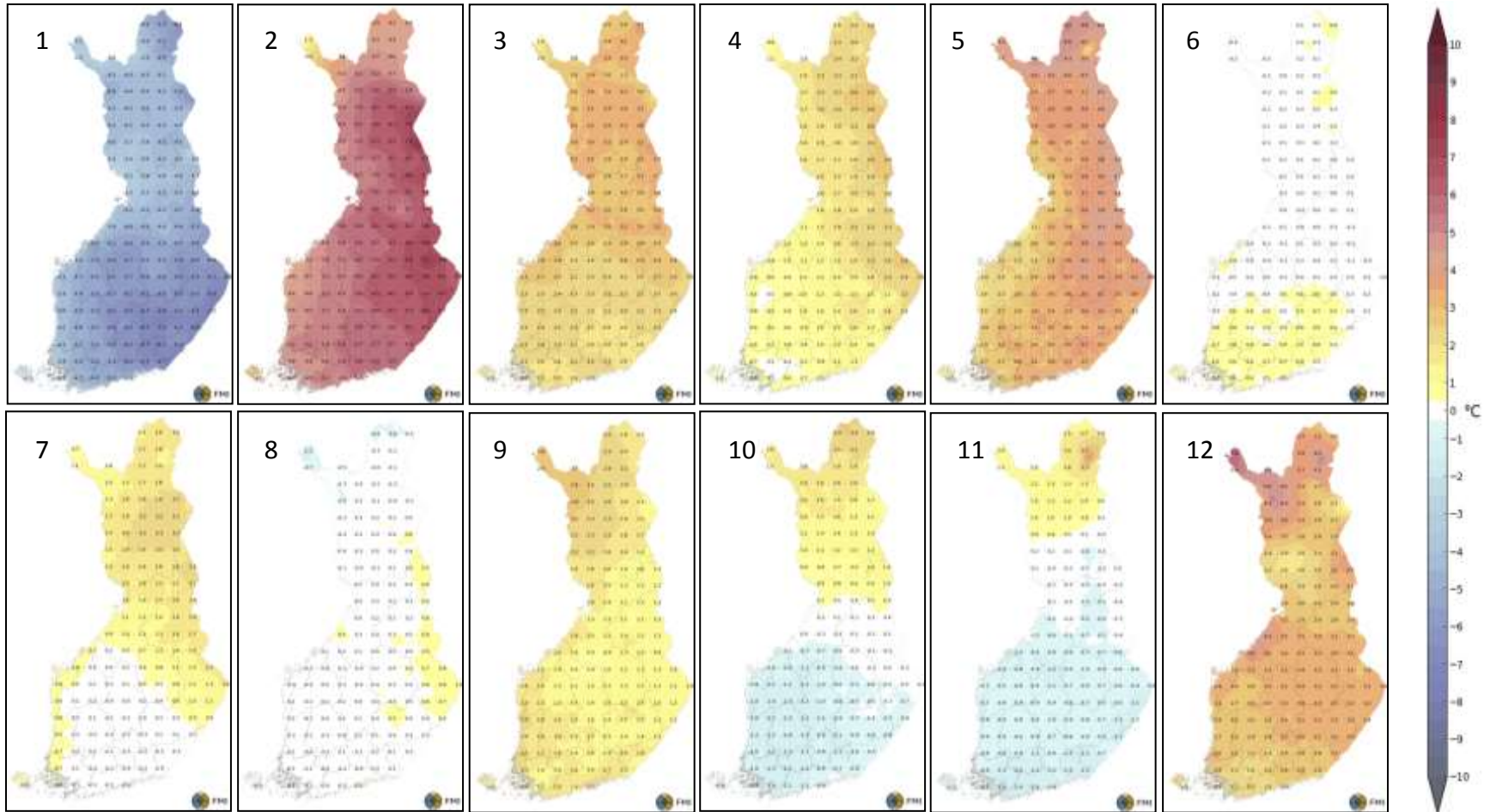
Etelässä vedet keväällä normaalia lämpimämmät

Pintaveden lämpötilat

Normaali kesä, vaihteleva syksy ja lämmin alkutalvi

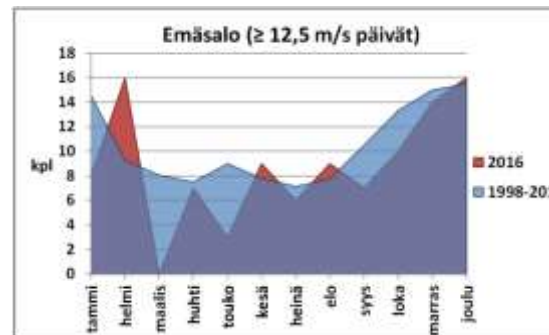
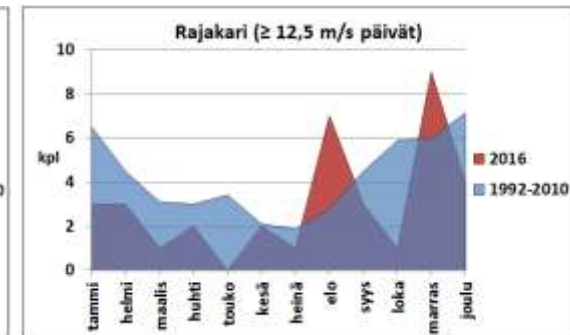
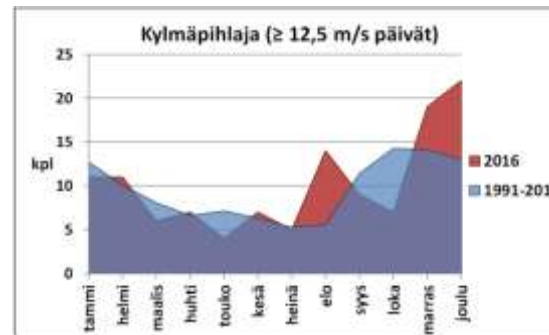
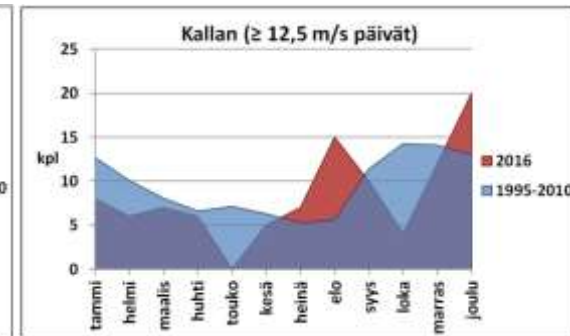
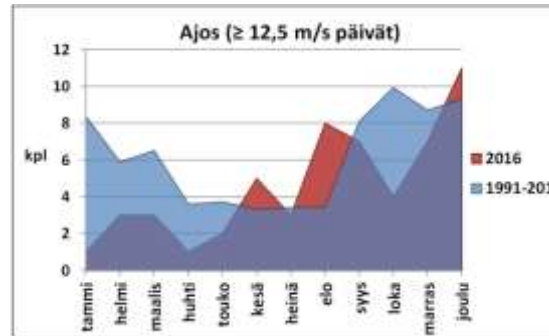
Vuoden 2016 keskilämpötilan poikkeama vertailukaudesta 1981-2010

Kylmä tammikuu, lämmin helmikuu ja kevät, normaali kesä, lämmin alkusyksy, loka-marraskuu etelässä kylmä, joulukuussa taas lämmin

Myrskyjä kesällä ja loppuvuodesta

Tuulipäivien määrä

Myrskypäivät (≥ 21 m/s), merialue

	2016	1994-2017
tammikuu	0	2,8
helmikuu	0	1,9
maaliskuu	0	1,5
huhtikuu	0	0,8
toukokuu	0	0,4
kesäkuu	3	0,3
heinäkuu	0	0,2
elokuu	1	0,3
syyskuu	2	1,3
lokakuu	0	2,3
marraskuu	3	3,5
joulukuu	3	3,7
Yht.	12	19

Kalastajien näkemyksiä

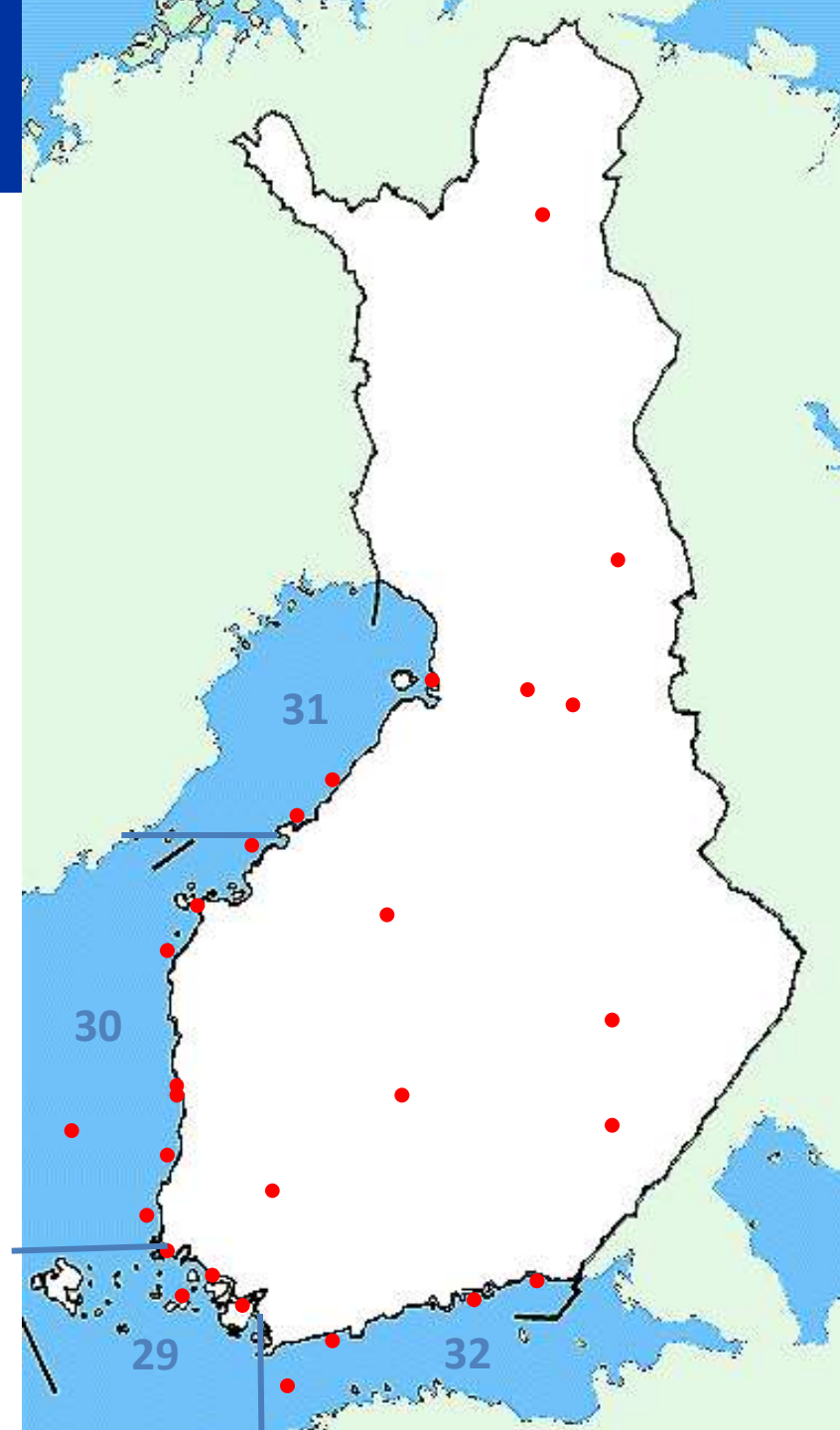
Henkilökohtaiset haastattelut

Kalastajat

28 kaupallista kalastajaa

- Suomenlahti 4
- Saaristomeri 4
- Selkämeri 5
- Merenkurkku 3
- Perämeri 3
- Sisävedet 9

- Troolikalastajia merellä 3
- Troolikalastajia sisävesillä 4

Kalastajilta ajankohtaista tietoa

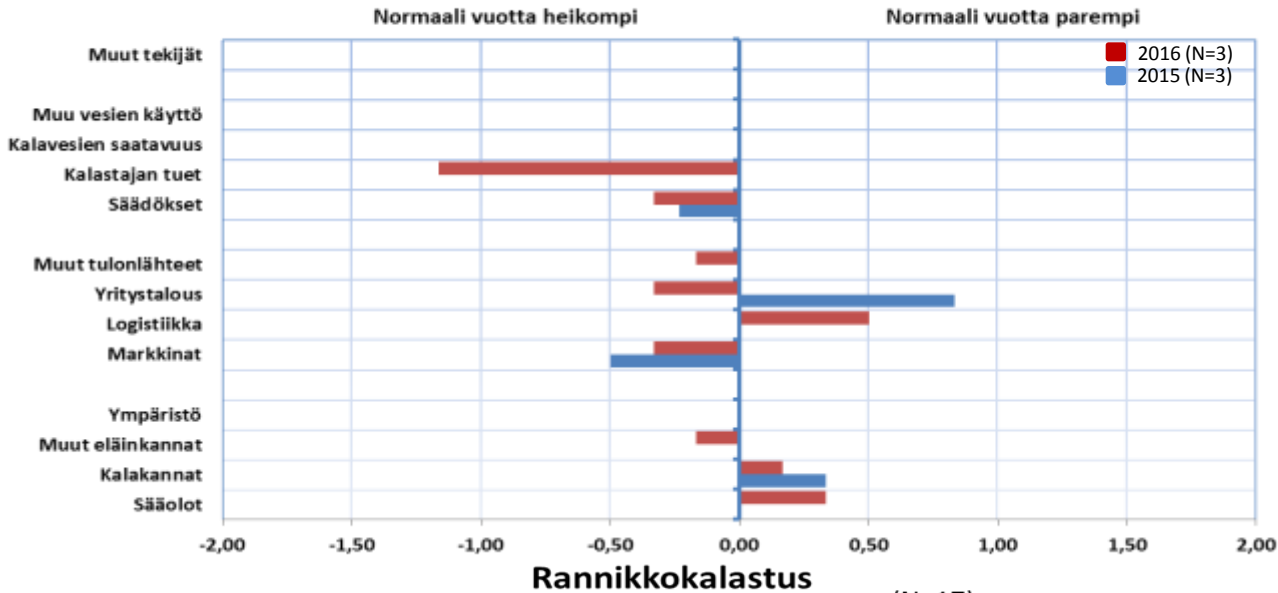
Kalastajat

Antero Halonen, Kotka
Mikael Lindholm, Loviisa
Krister Hellström, Inkoo
Markku Ketonen, Piikkiö
Heikki Eskelinen, Parainen
Olavi Sahlsten, Naantali (T)
Teijo Lindström, Taivassalo
Arne Paesalu, Taivassalo (T)
Tommi Lindroth, Uusikaupunki (T)
Seppo Lamberg, Uusikaupunki
Heikki Salokangas, Pori
Sami Veneranta, Merikarvia
Seppo Laine, Merikarvia
Ulf Granqvist, Korsnäs

Tom Blom, Vaasa
Roland Semskar, Luoto
Timo Hakala, Kokkola
Jari Vetoniemi, Kalajoki
Markku Tönkylä, Hailuoto
Jouni Aaltonen, Säskylä
Jorma Kääpä, Kuhmoinen (T)
Markku Törrönen, Lappeenranta (T)
Paavo Pekkinen, Savonlinna (T)
Juha Piilola, Saarijärvi
Pertti Laine, Kajaani (T)
Taisto Jokelainen, Vaala
Juha Korhonen, Kuusamo
Mika Nikulainen, Inari

Merikalastajat arvioivat tulokseen vaikuttaneita tekijöitä

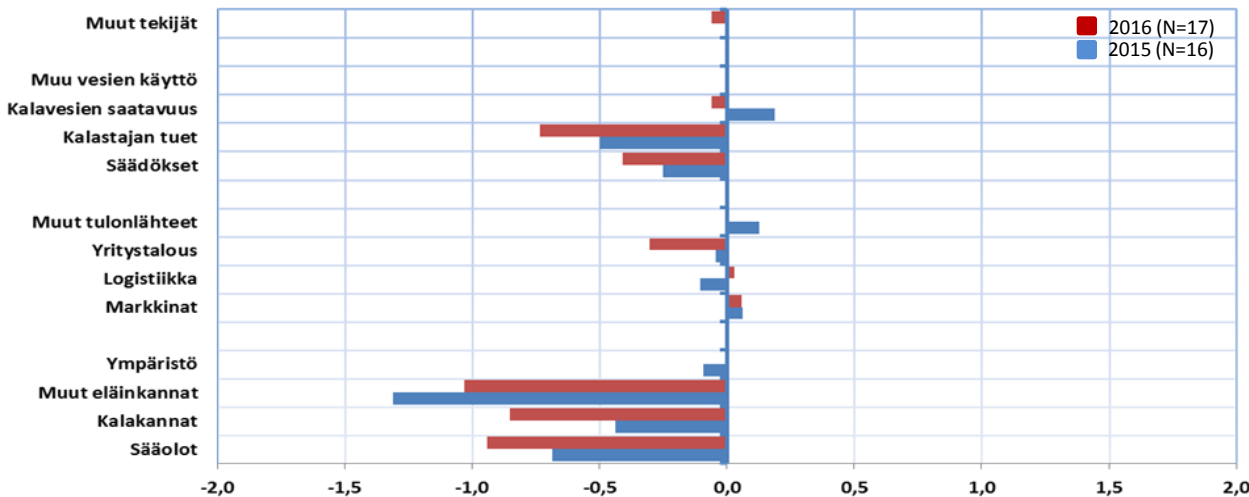
Merialueen troolikalastus

- Kalasatamainvestoinnit jäässä, troolareiden kalastusvakuutus poistui
- Kilohailikiintiöt rajoittivat ja vaikeuttivat silakan pyyntiä
- Kalajauhotehdas aloitti toimintansa
- Kalaa oli hyvin, jäät eivät kalastuksen esteenä

Normaali vuotta heikompi

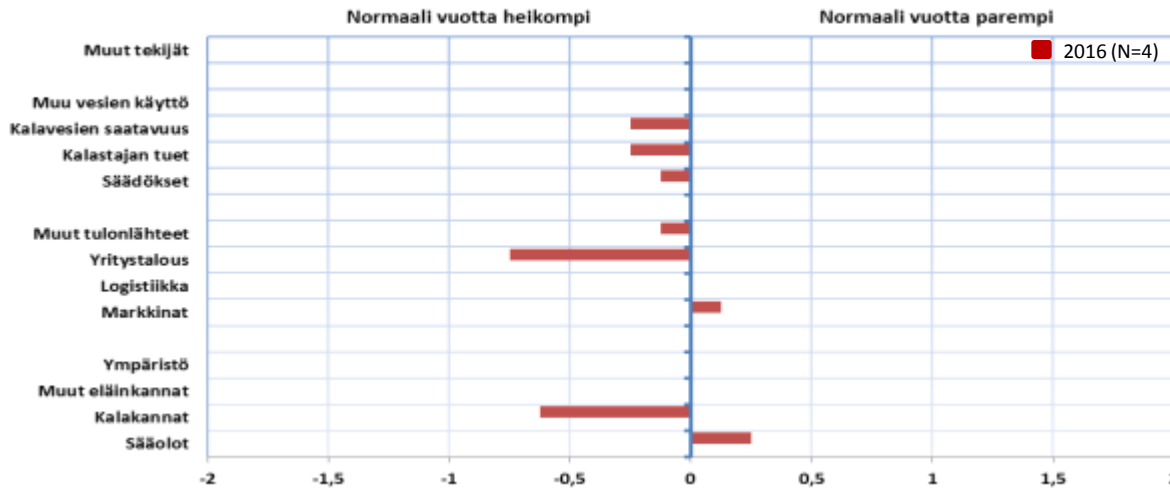
Normaali vuotta parempi

- Kalastusvakuutusuojan heikentyminen ja hylkeensietopalkkion pienentyminen
- Kalalle hyvä kysyntä
- Hylkeet ja merimetsot riesana
- Monin paikoin kalaa kadoksissa
- Jäätön talvi, tuulinen kesä

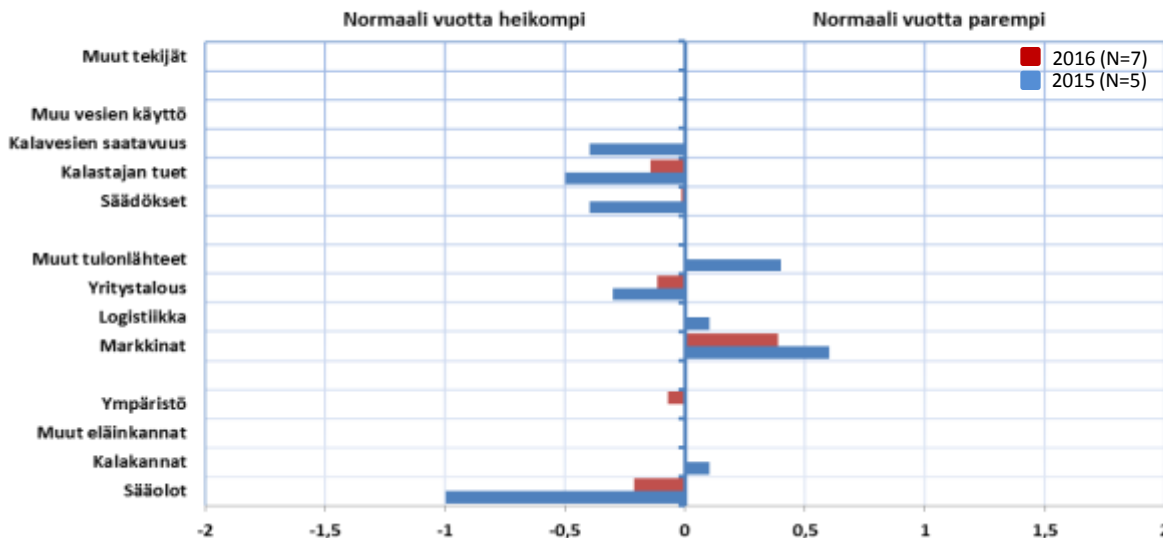
Sisävesikalastajat arvioivat tulokseen vaikuttaneita tekijöitä

Sisävesitroolaukset

- Monin paikoin ongelmia saada kalavesiä osakaskunnilta
- Tukien huono soveltuvuus
- Muikkua on, mutta se on pientä
- Iso muikku käy kaupaksi, pienellä markkinointiongelmia

Sisävesikalastus

- Tukien sovellettavuus huono
- Sisävesikalaston kysyntä kasvaa
- Edellisvuotta paremmat talvikalastusolosuhteet

Luonnonolosuhteiden vaikutus kalastukseen

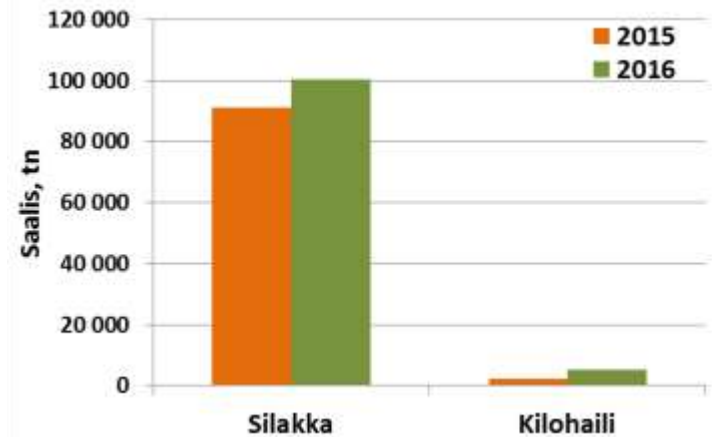

Kilohailikiintiön pienuus vaikeutti silakankalastusta

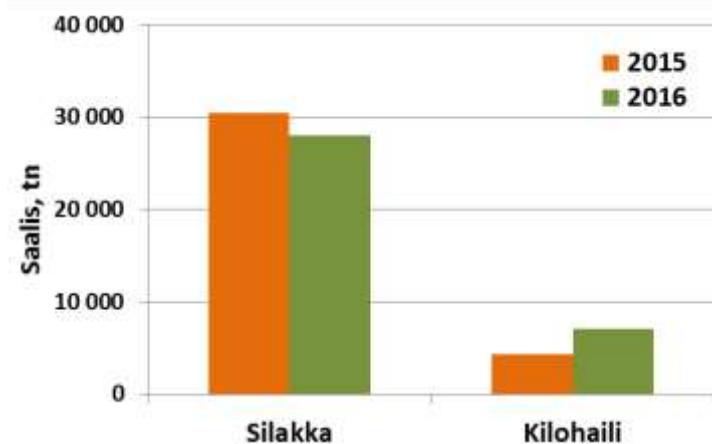
Kalastajat

- Suomenlahdella
 - Paljon laihaa kilohailia
 - Kilohailikiintiö kalastettiin nopeasti pois
- Saaristomerellä
 - Tammi-helmikuussa Länsaukolla ja Iniön aukolla erittäin paljon pientä silakkaa
 - Keväällä kalaa huonosti, kesäkuussa paremmin, hiljainen loppukesä ja syksy, joulukuussa taas hyvin kalaa
 - Airiston silakkarysäsaalis huonoin vuosikymmeniin, Itämeren pääaltaan kala ei tullut sisään
 - Pohjoisella Saaristomerellä rysäpyyntikausi jäi erittäin lyhyeksi, koska ilmat lämpenivät toukokuun alussa nopeasti
- Selkämerellä
 - Kilohailia runsaasti eteläisellä Selkämerellä, jossa kilohailikiintiö rajoitti silakan kalastusta, touko-, marras- ja joulukuussa pyyntiruutuja pois kalastuksesta
 - Silakat siirtyivät loppuvuodesta poikkeuksellisesti matalaan veteen, mikä hankaloitti pyyntiä
 - Talvella jää ei aiheuttanut ongelmia

Selkämeren ja Merenkurkun saaliit 2015/2016

Lounais-Suomen (sis. Ahvenanmaa) saaliit 2015/2016

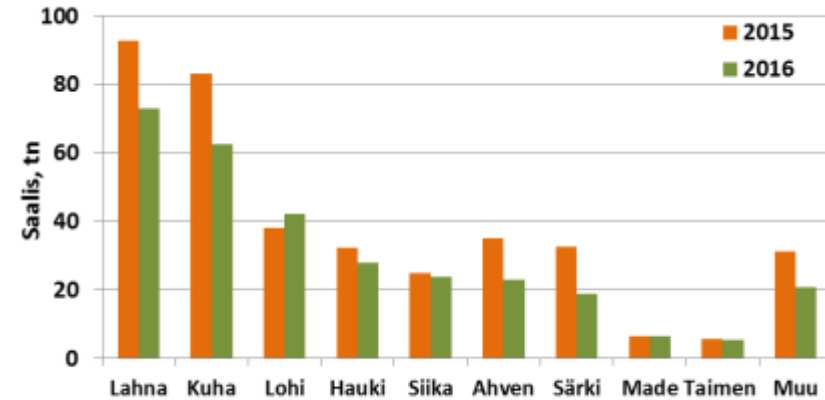

Suomenlahdella suomukalat hukassa

Kalastajat

- Sisälahdissa jääkalastus mahdollista, hylkeet päivystivät jäärajalla, kala ei liikkunut kylmässä avovedessä, aikainen lämmin kevät, tuulinen kesä
- Lohisaalis idässä hyvä ja muualla kohtalainen
- Idässä ja lännessä hyvin siikaa, Loviisan edustalla niukasti
- Ahvenen, kuhan, hauen ja särkikalojen saalis vähentynyt, paikoin jopa romahtanut
- Länsiosassa turskia ja kampeloita
- Hylje- ja merimetsohaitat lisääntyneet
 - Hylkeet loppusyksyllä aktiivisia matalissa vesissä, repivät kuhia, mateita ja siikoja pyydyksistä
 - Merimetsohaitat kasvussa erityisesti Itäisellä ja Keskisellä Suomenlahdella, mm. syövät kuhan ja lohien poikasia sekä ahvenia ja siikoja pyydyksistä

Suomenlahden saaliit 2015/2016

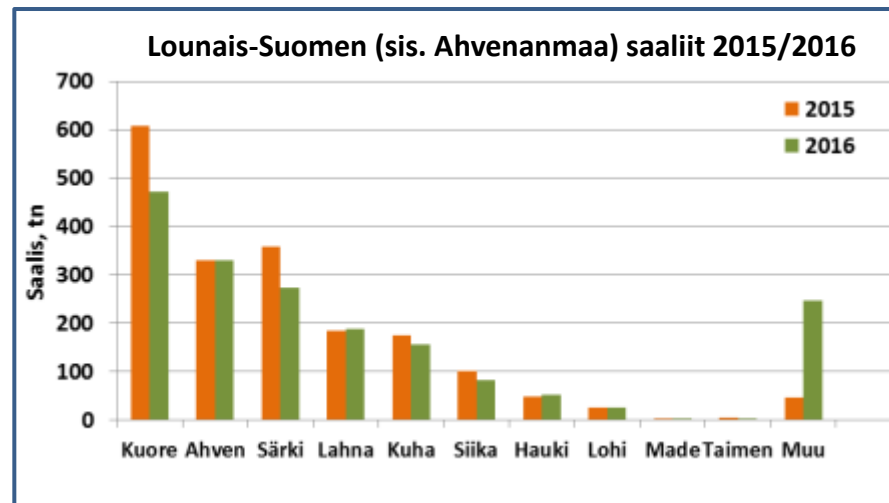

Saaristomerellä hylkeitä ja epäsuotuisia tuulia

Kalastajat

Lyhyt jäätalvi, syksyllä huonot kalatuulet ja vesi matalalla

- Särkikalojen, kuoreen ja kuhan saalis vähentynyt, kalat kaikkosivat kun hylkeet saapuivat
- hylkeet heti keväällä verkkojen kimpussa ja repivät jopa troolinperiä kalan pumppauksen aikana
- Paraisilla ja Saaristomeren itäosissa hyvin heikosti saaliista, synnä hylkeet ja tuulet
- Keskisaaristossa kuhasyksy edellisvuotta parempi, mutta ahventa ja siikaa normaalia vähemmän, syksyllä ja talvella jään alta saatiin kohtuullisesti haukea, pikkulahnaa paljon
- Mynälahdella alkutalvesta jäältä edellisvuotta hieman paremmin kuhaa, kuorekausi erittäin lyhyt, koska samea vesi lämpeni hyvin nopeasti, kuoreen koko ei ole enää pienentynyt syksyllä lyhyt mahdollisuus elo-syyskuussa ahvenen verkkopyyntiin ennen hylkeiden tuloa, kuhan verkkokalastus jäi lähes kokonaan pois, koska ennen joulua ei jäitä, särki kadonnut, mutta pikkulahnaa on paljon, turskaa ja kampelaa ei normaalia enempää, mateita pikkuhiljaa enemmän

Selkämeren lohisaalis jälleen pieni

Kalastajat

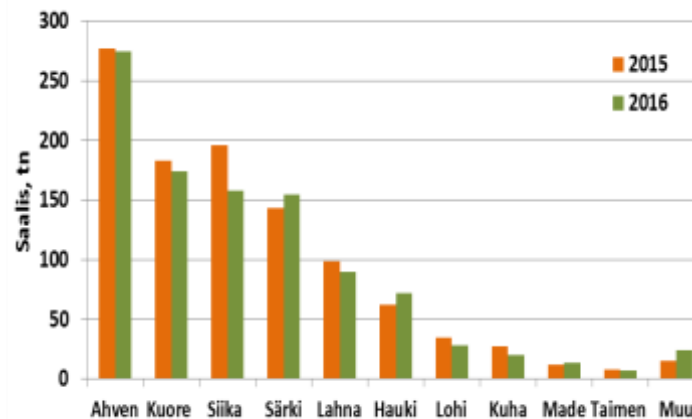
- Hyvin leuto talvi, edellisvuotta rauhallisemmat tuulet
- Leudon talven vuoksi **lohi** ei vaeltanut etelään vaan pysytteli koko talven Selkämerellä, jossa oli paljon silakkaa, lohi vaelsi pohjoiseen ennen kuin kalastajat saivat laittaa rysät pyyntiin, uistelijat saivat sitä ennen hyvin saaliita, lohisaalis pieni ja isot lohet puuttuivat
- Kokemäenjoen edustalta tuli itätuulien vuoksi heikosti **siikaa**, pohjoisempaa matalikoilta keväällä ja alkukesällä aiempaa paremmin siikaa ja myös enemmän ahventa, koska merimetsoja häirinnän vuoksi vähemmän, **lahnakanta** vahvistuu ja kääpiöityy, etelässä kuoretta aiempaa enemmän
- Muualla Selkämerellä jälleen heikko **ahven**vuosi
- Sääolot suosivat **silakkaa** ja sitä oli rannikolla paljon, silakkaverkoille pääsi jo maaliskuun lopulla, etelässä silakka oli keväällä laihaa, mutta lihavoitui syksyn mittaan, Merikarvialla silakka ollut pitkään lihavaa ja sopii savustukseen
- Harmaahyljetilanne entisellään, **norppahavain**toja Porin edustalla entistä enemmän,
- Sinilevää vähemmän, punertavasta irronneesta levästä tuulella pyydysvaurioita

Merenkurkussa hylkeet ja merimetsot riesana

Kalastajat

- Talvikalastuskausi jälleen lyhyt ja kevät aikainen, kesän sääolot vaihtelevia ja tuulisia, etelässä paljon etelätuulia, Pietarsaassa pyydyksiä rikkoneita kesämyrskyjä
- **Eteläisessä Merenkurkussa** ahvenen ja siian saaliit vähenevät, erityisesti taimen huvennut, koska istutukset vähentyneet
- **Vaasan edustalla** siika kateissa syksyllä, **hylkeet** heti elokuussa ongelmana, syövät nyt ahveniakin, purevat mahan kautta ja jättävät selkäpiikit syömättä
- **Pietarsaaren edustalla** lohet ehtivät uida ohi ennen pyyntikauden alkua, lokakuussa hyvin siikaa, Luodonjärvessä hyvin kuhaa, haukea ja madettakin, lahna hieman vähentynyt, hylkeet häiritsivät siian kutua, ajoivat siiat rantavesiin
- **Merimetsoja** ja niistä aiheutuvia ongelmia entistä enemmän, verkkoja pitää olla enemmän, ahven pakenee merimetsoja aivan matalaan tai syvänteisiin, merimetsoja paljon nyt Pietarsaassakin, ei kuitenkaan vielä pesintää

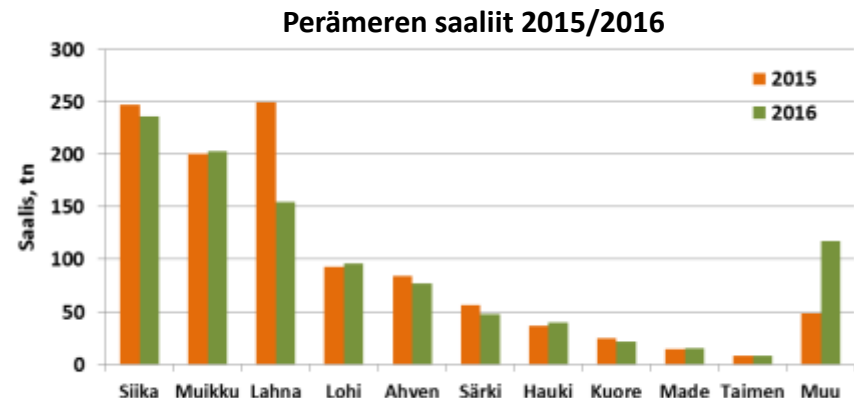

Selkämeren ja Merenkurkun saaliit 2015/2016

Perämerellä hyvin karisiikaa

Kalastajat

- Jälleen lyhyt talvikausi ja aikainen kevät
- **Kokkolassa** iso siika hukassa, mutta ahventa ja syksyllä pikkusiikaa tuli hyvin, siian syyspyynnissä verkot nostettava hylkeiden takia heti laskun jälkeen ylös, yöpyyntiä ei voi enää harjoittaa, merimetsot aika yksittäisiä, eikä niistä haittaa
- **Kalajoella** kevätmyrsky rikkoi kalastajien pyydyksiä, lohien pyyntiin suotuisat etelä- ja lounaistuulet, mutta pyyntikausi lyhyt, hylkeistä aina vaan enemmän haittaa, siikaa oli, mutta hylkeiden vuoksi vaikea pyytää, repivät pyydyksiä ja kaloja, joita jopa jätettiin kellumaan pyydyksen viereen, nahkiaissaalis normaalia pienempi, mutta edellisvuoden tasolla
- **Hailuodossa** aikainen kevät ja kevätsaaliit hyvät, alkukesästä navakkaa tuulta, ei pahoja myrskyjä, talvipyyntiin jo marras-kuussa, ensijäiltä vielä hyvin kutevaa kari-siikaa, kuhaa ei enää tule, ahventa vähän, mutta haukea hyvin, karisioissa hauen purujälkiä, norpat halleja pahempi ongelma, merimetsoista tulossa hylkeitä isompi ongelma Hailuodon ja mantereiden välillä

Sisävesillä vaihtelevat muikkukannat

Kalastajat

- **Sää:** Etelä-Suomessa lyhyt talvikalastuskausi - muualla normaali, lumen vähäisyys helpotti talvikalastusta, kevät ja kesä Etelä-Suomessa epävakainen, Itä-Suomessa sateinen kesä ja syksy, Oulujärvellä normaalit olosuhteet koko vuoden, pohjoisessa pitkä avovesikausi, Etelä-Suomessa talvi kylmeni nopeasti
- **Muikku:**
 - **Pyhäjärvi:** Muikkukantojen tila edelleen heikko
 - **Päijänne:** Pääosa muikusta 2+-vuotiaita, normaalia vähemmän nuorempaa muikkua, mätimuikku syvällä
 - **Saarijärven reitti:** Muikkukannat erittäin hyvät
 - **Suur-Saimaa:** Huonosti 2014 ja 2015 vuosiluokan muikkuja, 2016 vuosiluokkaa paljon, mutta kasvu huono, muikku ei syksyllä parveutunut
 - **Haukivesi/Kermajärvi/Paasivesi:** Alkukesä lämmintä, silloin muikun kasvu hyvä, muikkukantojen tila hyvä, isoa muikkua normaalisti, hottamuikkua hyvin tai kohtalaisesti
 - **Oulujärvi:** Muikkukanta runsas, mutta koko pientä
 - **Kitkanjärvi/Kallunki ja Kuontijärvi:** Hottamuikun kasvu hidasta, erot järvien välillä suuret, muikku ei syksyllä parveutunut, vesirutto levinnyt kaikille järville ja haittaa nuottaamista ja rysäpyyntiä

Sisämaassakin merimetsoja

Kalastajat

- Muut kalat ja eläinlajit:

- **Pyhäjärvi:** Siian tila heikko, särkisaalis pieni, kuoretta paljon, täplärapua tavalliseen tapaan, merimetsoja näkee päivittäin, mutta ne eivät pesi, koskeloista enemmän haittaa, myös merikotkia ja haikaroita, joista ei haittaa
- **Päijänne:** Ahven vähentynyt, kuore vahvistunut, kuha- ja madekannat ennallaan, särkeä ei saatu troolipyynnissä, siikakannat edelleen heikot, merimetsoja läpimuuttajina
- **Saarijärven reitti:** Kalakannat normaalit
- **Suur-Saimaa:** Ahvenkanta vähän runsastunut, särkikanta edelleen heikko
- **Haukivesi/Kermajärvi/Paasivesi:** Ahvenkanta runsastunut, särkikalat ennallaan, merimetsot runsastuneet
- **Oulujärvi:** Kuhakanta taantunut, ahvenen koko kasvanut, särkikalat lisääntyneet, kilpailee ravinnosta muikun kanssa, pieni lahna haittaa talvista kuhan verkkokalastusta, yksittäisiä merimetsoja, jotka repivät matalissa vesissä kaloja verkoista
- **Kitkanjärvi/Kallunki ja Kuontijärvi:** Pitkällä aikavälillä särkikalakannat runsastuneet ja siika ja made taantunut, haukikannat voimistuneet, muuttavia merimetsoja säännöllisesti, merikotka lisääntynyt
- **Inari:** Ei muutoksia kalakannoissa, merimetsoja näkyy vuosi vuodelta enemmän, ei pesivää kantaa

Taloudelliset tekijät

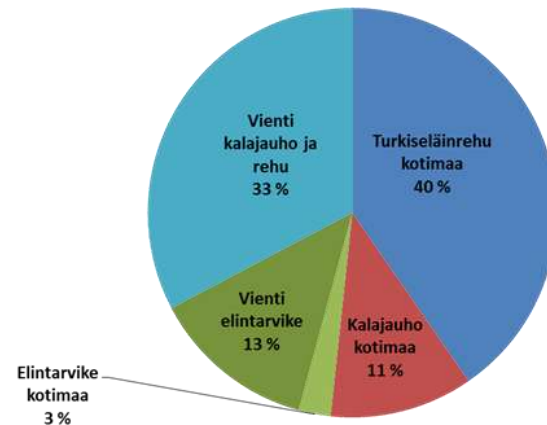

Silakan keskihinta edellisvuoden tasolla

Kalastajat

- Silakkaa ja kilohailia myytiin kotimaahan ja Ruotsin kautta Tanskaan turkiseläinten rehuksi ja kalajauhon raaka-aineeksi
- Venäjän tuontikielto haittasi edelleen silakan, kilohaili ja kuoreen vientiä, vaikka Itä-Euroopasta löydettiin uusia markkinoita, maustesilakan vienti Venäjälle kasvoi
- Turkisteollisuuden ja ulkomaille menevän silakan hinnat lähenivät toisiaan. Kotimaan elintarviketeollisuus maksoi entistä enemmän.
 - Kotimaan turkisteollisuus: 16-18 snt/kg
 - Ruotsissa kalajauhosta tai turkiseläinten rehuraaka-aineesta 16-20 snt/kg
 - Vientikalasta 18-20 snt/kg
 - Kotimaan kalajauhotehdas 18-22 snt/kg
 - Rysäsilakka 16-17 snt/kg
 - Kotimaan fileesilakka 45-75 snt/kg.
- Saaristomerellä silakan ja kuoreen rysäsaaliit normaalia pienemmät lyhyen kalastuskauden vuoksi
- Rysäkuoreen hinta nousi, mutta pysyi edelleen huippuvuosiin nähden alhaalla

Silakan ja kilohailin käyttö 2016

Suomukalojen kysyntä edelleen kasvussa

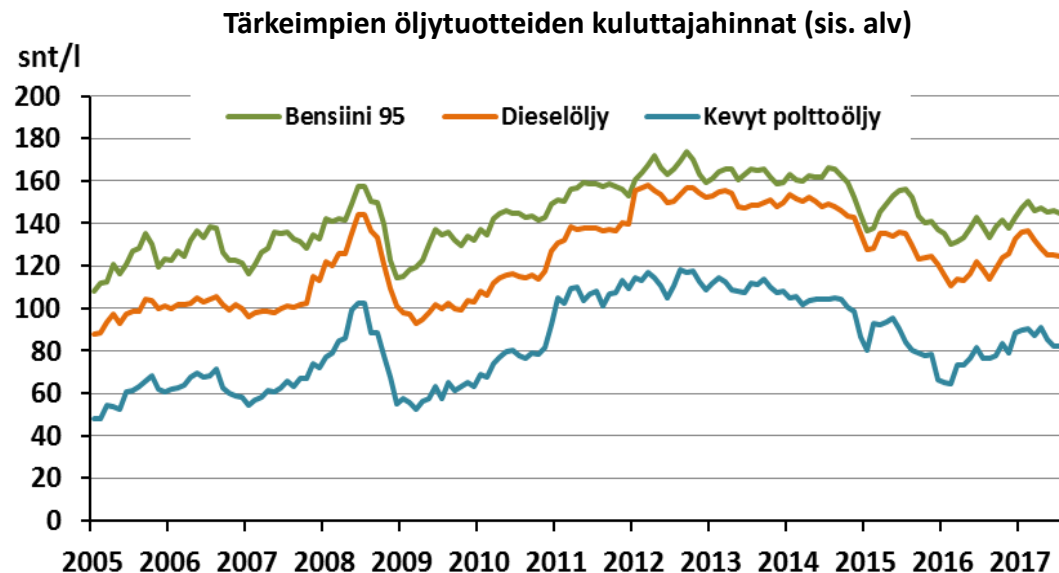
Kalastajat

- Suomukalojen kysyntä kasvaa niin rannikolla kuin sisävesillä
 - Monin paikoin kysyntä ylittää tarjonnan
- Luonnonlohen hinta hyvä, kuhan ja siian hinta aiempaa tasaisempi
- Kalastajien suoramyynti ja/tai oma jalostus lisääntymässä
- Rannikon kalastajista osa myy REKOon tai REKOon myyville kalastajille
- Lounais-Suomen luonnonkalakaupassa muutoksia
 - Uudessakaupungissa Kalarannan Vihannes Oy lopetti toimintansa, mutta se ei aiheuttanut merkittäviä markkinointihäiriötä, koska muut tukut ostivat kalan
 - Saaristomeren pienellä ahvenella kuitenkin markkinointiongelmia
 - Kala-apu Oy osti Lounais-Suomen rannikolta verestettyä yli puolen kilon lahnaa massattavaksi
- Sisävesillä iso muikku meni niin perattuna kuin perkaamattomana hyvin kaupaksi
 - Pienen muikun markkinoinnissa kuitenkin ongelmia
 - Kaikki tukut eivät osta pyöreää pikkumuikkua
 - Suorajakelua vähittäiskauppoihin
 - Pienestä muikusta vaikea saada mäti kannattavasti
 - Tarve pienen muikun perkauskoneelle
 - Jalostettu särki käy hyvin kaupaksi

Polttoaineen hinta kääntyi nousuun

Kalastajat

- Polttoaineen edullinen hinta kääntyi talven jälkeen nousuun, mutta pysyi edelleen aikaisempaan nähden kohtuullisella tasolla
- Polttoaineen hinta tärkeä troolikalastajille, mutta ei yleensä kovin suurta merkitystä rannikkokalastajille

Ei merkittäviä kustannusmuutoksia

Kalastajat

- Työvoiman saatavuus monin paikoin vaikeaa
- Saaristomerellä paikoin rysäpaikkavuokrat nousivat silloin kun silakan ja kuoreen hinnat olivat korkea, hintojen laskettua vuokrat suhteellisesti isompi kustannuserä
- Kuljetustukien häviäminen vaikeuttaa paikoin pienien erien toimittamista markkinoille , tämä vähentänyt kalastusta
- Saaliiden väheneminen nostanut pyynnin yksikkökustannuksia
- Kuhan alamitan tuleva muuttuminen nostaa verkon hankintakustannuksia, koska verkonliinoja ei voi enää ostaa isommissa erissä
- Hallinnollisen työ lisää kustannuksia
- Rannikolla hylkeet ja merimetsot lisäävät pyyntikustannuksia
- Pakkauslaatikoiden hinnat nousseet

Yhteiskunnalliset tekijät

Vaihdettavien kiintiöiden tulo puhuttaa

Kalastajat

- Silakan troolikalastajat näkivät järjestelmän edut, mutta arvostelivat valmistelua
 - Kalastuksen suunnittelu helpottuu ja kilpakalastus vähenee
 - Kiintiölle muodostuu pitkäaikainen kauppa-arvo, joka luo investointiperustan
 - Sovittujen jakoperusteiden monet muutokset herättivät kritiikkiä
 - Elintarvikekalastusta ei huomioitu, miksi lopettaneet kalastajatkin saivat osan kiintiöstä, saaliin purkuaikaehdotus oli harkitsematon, pelkona kiintiömaksujen kallistuminen, kalastajakohtaisten kiintiöiden ja käyttöasteiden tulisi olla julkisia, jotta järjestelmä toimisi tehokkaasti
- Kiintiöt arveluttavat silakan rysäpyytäjiä
 - Tieto rysäkalastuksen kiintiöinnistä tuli niin myöhään, että kalastajat eivät ehtineet varautua, kiintiö jää keskisaaliin mukaan liian pieneksi, koska rysäsaaliit vaihtelevat vuosittain hyvin paljon, lisää vaivaa ilman mitään hyötyä, rysäkalastajille maihintuonti-ilmoitusvelvollisuus tuntia ennen satamaan saapumista ei onnistu, jos lyhyt matka satamaan, ilmoitusrikkeestä suhteettomat rangaistukset
- Kiintiöiden uskotaan helpottavan lohenkalastusta, mutta
 - Aikasäätelyä pidetään kuitenkin epäoikeudenmukaisena, ennakoilmoitukset lisäävät byrokratiaa ja velvollisuuksia, uusille aloittaville kalastajille pitäisi varata kiintiötä
- Kiintiöiden vaikutuksia arvioitavissa vasta sitten kun järjestelmä käytössä 2017

Lainsäädäntö ei tue kaupallisia kalastajia

Kalastajat

- Kalastusta koskevaan lainsäädäntöön kytkeytyviä ongelmia:
 - Kala on nykyisin sisäsaaristossa: Pyyntilupien saatavuuden heikentyminen etenkin jokisuualueilla heikentää merkittävästi elinkeinon harjoittamismahdollisuuksia
 - Saaristomerellä kuhan alamitan tuleva nousu kauhistuttaa
 - Kuhan kalastus loppuu Saaristomerellä, kun alamittaa nousee, koska yli 40 cm:n kuhia liian vähän kaupalliseen pyyntiin ja ei todettu merkkiäkään kuhan kasvun paranemisesta
 - Uudellamaalla aiheutuu sekaannusta, kun alle 40 cm:n kuhia tulee Saaristomereltä myyntiin Uudenmaan kauppoihin (Saaristomeren alamitta on 37 cm v. 2018 loppuun)
 - Vapaa-ajan kalastajat eivät saa juurikaan mitantäyttäviä, valvontaa pitäisi tehostaa
 - Kalastuslaista ei ollut kunnollista tiedotusta ja neuvontaa
 - Merkintäsäädösmuutokset tehty ilman käytännön asiantuntemusta, vanhat merkit näkyivät paremmin ja olivat käytännöllisempiä
 - Lohen ja taimenen tulevat alamittamuutokset koetaan merellä epäoikeudenmukaisina (Lapissa alemmat alamitat)
 - Kaupallisilla kalastajilla on edustus yhteistyöryhmissä, mutta heillä ei päätösvaltaa

Kalastuksen taloudellinen tuki vähenee

Kalastajat

- EMKR-tukiin kohdistuu arvostelua
 - Soveltuvuus kalastuksen tarpeisiin heikko, ei voi oikeastaan edistää kuin turvallisuutta
 - Sähköinen saalisilmoitusjärjestelmä (Hyrrä) on hankala ja ei toimi
 - Tukihakemusten ohjeistus huono ja käsittely hidasta
 - Ohjeistuksen viivästyminen hidasti moottori- ja pyydysinvestointeja
 - Kalastusrekisterissä oleva kalastusyhtymän (KY) ei ole kaupparekisterissä oikeustoimikelpoinen, miten toimitaan, jos KY saanut kiintiön ja muita oikeuksia
- Hylje- ja merimetsohaitat jäämässä kalastajan kontolle
 - Hylkeensietopalkkio pienentyi samalla kun ongelma pahentuu, ei enää kompensoi aiheutuneita vahinkoja, uudet kalastajat ovat heti I-ryhmäläisiä, ehtojen todentuminen vahvistuu myöhemmin, takaisinperinnän riski voi nousta suureksi, tuen perusteena olevat kalan hinnat laskettava kalastajan toteutuneiden hintojen perusteella, hyljekantojen supistaminen vaikeaa ja hyljetuotteiden kauppakielto vaikeuttaa ongelman ratkaisua
 - Merimetsoja saatiin lopulta häirittyä, mutta saadaanko häirinnällä pysyvää vaikutusta
- Kalastusvakuutusturva heikentyi merkittävästi
 - Puolet valtion kalastusvakuutustuesta poistuu ja troolarit eivät saa sitä enää lainkaan, vakuutusten kattavuus pienentynyt, kalastusvakuutus ollut hylkeiden vuoksi entistä tärkeämpi, vakuutusyhdistystoiminta ja vakuutusturva tulevat loppumaan, osa kalastajista vakuuttanut yksityisillä

Kalastuksen siirtyminen lähemmäs rantaa luo ongelmia

Kalastajat

- Kaupallisen kalastuksen siirtyminen rannikon tuntumaan aiheutti ongelmia
 - Samoilla pyyntialueilla kova pyyntipaine, koska vapaa-ajan kalastajat ja II-luokan kalastajat ovat nyt samoilla apajilla, hoitokalastus synnytti ristiriitoja vapaa-ajan kalastajien kanssa, päätoiminen kalastaja nykyisin häviävä pyyntipaikka kilpailussa
 - Vapaa-ajan asuntojen kaavoitus rajaa vanhoja pyyntipaikkoja pois
- Ristiriidat paikallisten vapaa-ajankalastajien, kesämökkiläisten ja veneilijöiden kanssa kuitenkin merialueella yleisesti vähentynyt, satunnaiset huviveneilijät saattavat osua pyydyksiin ja joillakin alueilla esiintyy ilkivaltaa
- Sisävesillä troolareiden ja verkkokalastajien välillä ristiriitoja
 - Trooli- ja nuottavesien saatavuus paikoin osakaskunnilta heikentynyt, pitäisi olla osakas, jotta saa kalavesiä, kalastaja joutuu ostamaan metsää

Kehittämisvisioita kaivataan

Kalastajat

- Polttoaineverovapaus niin byrokraattinen, että rannikkokalastaja ei viitsi sitä hakea, käytännössä troolareiden juttu
- Poistokalastus loppunut, John Nurmisen Säätiön hankkeen ehdot eivät sovi ammattikalastukseen
- Markkinamyynnissä puolisäilykkeisiin vaaditaan jatkuvia tuotemerkintämuutoksia
- Kaupunkien asenne kaupallista kalastusta kohtaan kiristynyt:
 - Tärkeitä kalastusalueita rauhoitetaan kaupalliselta kalastukselta
 - Kalataloudelle tärkeitä kalasatamia halutaan myydä pois
- Suomesta puuttuu silakankalastuksen kehittämisvisio
 - Suomessa kalastusalue- ja satamainvestoinnit ovat olleet jäissä,
 - Virossa investoinnit on tehty ripeästi, 3 pakastamo samalla tien
 - Kun ei mitään tapahdu, kalastusalueet ja pakastamot myydään pois
 - Tarvitaan Suomen olosuhteisiin suunniteltuja aluksia ja kokonaisvaltainen silakan kalastusta ja satamia koskeva kehityssuunnitelma

Sisävesikalastajat tyytyväisempiä

Kalastajat

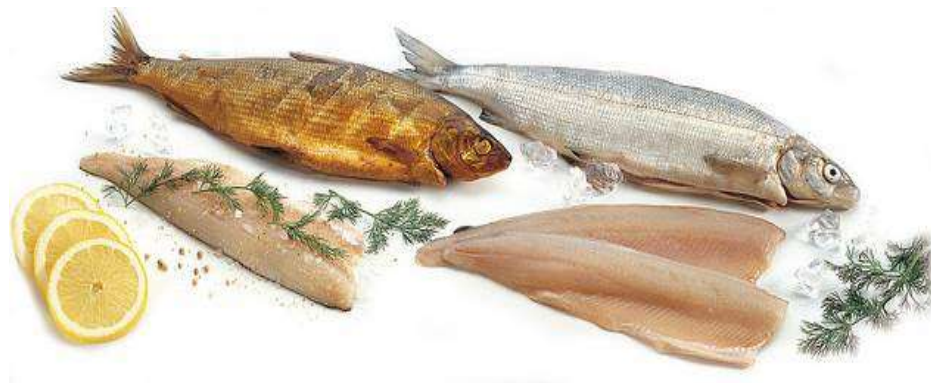
- Lainsäädännössä ja tukipolitiikassa hyvää ja huonoa:
 - Uuden kalastuslain mukainen raportointivelvollisuus ei aiheuta haittaa, monen mielestä jopa hyvä asia, Lapissa saalisilmoituksesta tiedotettu heikosti
 - Pyydysten merkintä aiheuttaa lisätyötä
 - Paikoin kuntien tuki satamainvestointeihin pienentynyt
 - Tukipolitiikan jatkuva muutos on ongelma, käytetyn tavaran hankintaa ei tueta
 - Tilojen saneerausmahdollisuudet parantuneet
 - Tullut myös uusia hygieniavaatimuksia, terveystarkastuksesta puuttuu yhtenäinen valtakunnallinen linja
 - Merialueen särkikalatuki vääristää markkinoita
- Sisävesillä kalatalousryhmien toiminnalle annettiin tunnustusta

Kalastajien välinen yhteistyö tiivistynyt

Kalastajat

- Suomenlahdella pyydystekninen yhteistyö virolaisten kanssa mahdollista
- Mynälahdella lisätty yhteishankintoja ja yhteistyötä alueen rysäkalastajien kesken
- Pyhämaan kalastusseura on pitkäjänteisesti järjestänyt kalavesiä jäseniensä käyttöön, yhdistänyt vesien käyttäjiä, opastanut kalan käsittelyyn ja muokannut asenteita
- Kuusamossa lähiruoka - ja matkailuyhteistyötä, linkittyminen muuhun yhteiskuntaan parantunut
- Kalatalousryhmät kalastajille uusi yhteistyötaho

Tulevaisuuden uhat ja mahdollisuudet

Toimintaympäristössä paljon epävarmuuksia

Kalastajat

- Toimintaympäristön yleinen epävarmuus ja ennakoimattomuus iso ongelma
- Huolia kalakantojen tilasta
 - Kuha-, ahven- ja siikakantojen heikentyminen hylkeiden, merimetsojen tai lisääntyneen kalastuspaineen vuoksi
 - Silakkakantojen tila Saaristomerellä
 - Sisävesillä muikkukantojen vaihtelu
- Ympäristöongelmia
 - Rehevöityminen ja ilmaston muutos
 - Kaivosteollisuuden päästöt ja metsäojitusten humusongelmien paheneminen
 - Satama-alueiden ja väylien ruoppaukset, öljyonnettomuusriskit
- Säätelystä liittyviä uhkakuvat
 - Kujan tuleva alamitta, isojen haukien suojele
 - Sääntelyn kiristyminen jokisuilla
 - Pyyntilupapolitiikan kiristyminen sisävesillä
 - Lupien ja kiintiöiden hinnan nousu, byrokratian kasvu
 - Silakka- tai kilohailikiintiön lasku
 - Kiintiöiden saatavuus uusille kalastajille
 - Lohenkalastusta koskevien sääntöjen yksityiskohtien ennakoimattomuus: yhden ryan sääntö, eväleikatut lohet vapaaksi vai ei, meri- ja jokisuukalastajien eriarvoisuus
 - Jos tulee turskaa, riittääkö kiintiö, voidaanko kalastaa?

Julkisuuskuvassa parannettavaa

Kalastajat

- Tukitoimien väheneminen
 - Kalastusvakuutuksen poistuminen
 - Kalasatamien väheneminen, jos kalastajat vähenevät
 - Lyhytaikaiset poistokalastusprojektit eivät tuota pitkäaikaista tulosta
 - Kalanistutusten jatkuvuus
- Yritystoimintaan ja markkinoihin liittyvät epävarmuudet
 - Yritysten siirtyminen ulkomaiseen hallintaan
 - Venäjän markkinoilla ei valoa, laajeneeko EU:n tuontikielto Valko-Venäjälle
- Kilpailu kalavesistä
 - Vesien vapaa-ajan käyttö vie tilaa kaupalliselta kalastukselta
 - Kaupallisten kalastajien vaikutusvallan hupeneminen
- Asenteiden kiristyminen
 - Luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöjen sekä vapaa-ajan kalastusjärjestöjen ja eräiden kalastusoppaiden kielteiset asenteet kaupallista kalastusta kohtaan
 - Verkkokalastuksen vastustus
- Ammattikalastusta koskeva viestintä
 - Kalastajaa ei kuunnella, kaikki muut tahot vaikuttavat meren hoitoon
 - Julkisuudessa esillä väärä yleiskuva, väärät ongelmat ja väärät ratkaisut
 - Tutkimus ei vie asioita eteenpäin, tutkijoiden ulostulot eivät kannusta yhteistyöhön
 - Raha tutkimuksesta toimenpiteisiin

Markkinoilla paljon mahdollisuuksia

Kalastajat

- Markkinoiden suomia mahdollisuuksia
 - Luonnonkalan kysyntä kasvava
 - Viljelty kala tukee luonnonkalakauppaa
 - Suoramyynti, jalostus ja laatutyö
 - Kuluttajille lisää lähikalaa
 - Kalatuotteiden monipuolistaminen
 - Kalojen MSC-merkintä ja vienti
 - Särkikalatuotteiden kasvava kysyntä, kalamassoilla hyvä noste nyt
 - Silakan käytön lisääminen, surimi, uudet reseptit
 - Venäjän kaupan vapautuminen, silakan kysyntä muualla Itä-Euroopassa koko ajan kasvaa
 - Viron kalajauhotehdas lisää kilpailua ja nostaa silakan kalastajahintoja
 - Lisäarvotuotteiden hyödyntäminen
- Yritystoiminnan kehittäminen
 - Sisävesillä rysä-, laahusnuotta ja kurenuottapyynnin kehittäminen
 - Vajaasti hyödynnettyjen kalojen pyynnin kehittäminen
 - Kuoreen lajittelun tehostaminen, särjen ja silakan jalostuksen kehittäminen, kalan käsittelytiloja rantaa, jotta voidaan tarjota lähikalaa
 - Hyljekarkottimet, suomumylly siialle ja ahvenelle, pienen muikun perkuukone
 - Parempi yhteistyö investoinneissa ja hinnoittelussa ostajan kanssa
 - Kova työnteko tuo tuloksen

Yhteiskunnan tukea kaivataan

Kalastajat

- Yhteiskunta voi tukea kaupallista kalastusta
 - Silakan pyynnissä vaihdettavat kiintiöt luovat pitkäjänteisyyttä
 - Kalastajien omien rantojen tukeminen ja yksityistäminen
 - Poistokalastuksen jatkaminen
 - Ajoverkkojen perinnepyynnin salliminen
 - Lohipolitiikan höllentäminen, aikarajoituksen poistaminen
 - Merimetsojen häirintä toimii
 - Siianpoikasten merikasvatuskokeilua jatkettava
 - Kalakantojen paikallista hallintaa tuettava
 - Kalasatamien kehittäminen, kaupungit mukaan satamiin ja houkuttelemaan nuoria alalle
- Mielikuvan parantamiseen panostettava
 - Julkisuudessa pitää vaikuttaa oikeaan suuntaan
 - Kalastajia kuunneltava enemmän
- Kalastajien keskinäisen yhteistyön ja avoimuuden lisääminen
- Turskakantojen elpyminen toisi uutta potkua kalastukseen ja uusia yritysmahdollisuuksia

Lähteet

Luken tilastotietokannat

Kalatalouden tilastot: <http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>

Ilmatieteen laitos

Tuulitilastot: <http://ilmatieteenlaitos.fi/tuulitilastot>
<http://ilmatieteenlaitos.fi/avoin-data-lisenssi>

Maksimituuliyhteenveto. Julkaisematon.

Ilman lämpötila: <http://ilmatieteenlaitos.fi/karttoja-vuodesta-1961>.

Jäät: <http://ilmatieteenlaitos.fi/jaatilanne>.

Jäätälvet 1981-2010 ja 2015/2016. Julkaisematon

[Korhonen, J. 2005. Suomen vesistöjen jääolot. Suomen ympäristö 751.](#)

SYKE ja ELYt:

Vesien lämpötila/keskiarvo –käyrät:

Avoimet ympäristötietojärjestelmät. Pintavesien tilan tietojärjestelmä, vedenlaatu PIVET.

Hertta-palvelu. http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat.

Lisätietoa

Lisätietoa kalastuksen olosuhdekatsauksesta antaa:

Tutkija: Jari Setälä, jari.setala@luke.fi, puh: 029 532 7682

Kalamarkkinoista lisätietoa:

[Kalamarkkinakatsaus 2016](#)